

Katolske skoler i Norge

St. Franciskus skole

Kirkebakken 14
4836 Arendal
Tel: 37 00 06 00
kontor@sfx.no

St. Eystein skole

Hernesveien 22B
8003 Bodø
Tel: 75 80 01 68
skolen@steystein.no

St. Paul skole

Christiesgate 16
5015 Bergen
Tel: 55 21 59 00
skolen@stpaul.no

St. Sunniva skole

Akersveien 4
0177 Oslo
Tel: 23 29 25 00
post@stsuniva.no

DET KONGELIGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Opplæringsavdelingen

Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

postmottak@kd.dep.no

21.12.2006

Deres ref.: 200605083-/CB brev av 10.10.2006

Høringsuttalelse – Forslag til endringer i friskoleloven

De katolske skolene i Norge takker for innbydelse til å avgi høringsuttalelse. Vi har samordnet våre synspunkt på lovforslaget og avgir herved felles uttalelse.

Lovens tittel - Våre skoler bør fortsatt betegnes som friskoler.

I Norge har vi skoler som er heleid av offentlige myndigheter, for grunnskolene i all hovedsak kommunale skoler. Videre har vi private skoler som drives uten rett til offentlig tilskudd og som i hovedsak også kan arbeide uavhengig av det utdanningslovverket i Norge.

Endelig har vi den type skole vi representerer – skoler som mottar vesentlig offentlig tilskudd og som i de forhold som gjelder elevene i all hovedsak er bundet av tilsvarende bestemmelser som skoler er i offentlig eie. Slike skoler er sjelden i privat eie i den forstand at det er privatpersoner eller selskaper som står bak skolen. I vårt tilfelle er det Den katolske kirke som eier skolene og vi finner betegnelsen *privat* meningsløs i vår sammenheng. Våre skoler, som de fleste andre grunnskoler som i dag mottar tilskudd etter friskoleloven, er rettet mot offentligheten. Vi har eksamensrett, blir i det vesentligste finansiert av offentlig tilskudd og våre elever er sikret det alt vesentligste av rettigheter som elever i kommunale skoler: Vi mener derfor at betegnelsen *offentlig skole* er vel så passende for oss som *privat skole*. Selv om kirkelige skoler i mange andre land oppfattes offentlige skoler, forstår vi at skoletradisjonen i Norge krever at vi har en betegnelse som skiller oss fra kommunale skoler. Men vi vil hevde at betegnelsen *privatskole* er vel så misvisende. Selv om *friskole* heller ikke er et fullt dekkende begrep, mener vi det er viktig at de ulike tre hovedtyper av skoler enkelt kan skilles fra hverandre med hensiktsmessige betegnelser i kortform: *Offentlig skole*, *privatskole* og altså ***friskole***.

Offentlige tilskudd Betydelige offentlig tilskudd er nødvendig dersom valg av en ikke-offentlig skole skal være et reelt alternativ for familier med alminnelig økonomi.

Vi sier oss tilfreds med at regjeringen positivt uttaler at foreldre og elever fortsatt skal kunne velge skoler som er etablert på et religiøst grunnlag og at dette krever et offentlig tilskudd om muligheten skal være reell (pkt. 8.2.2). Vi vil understreke at dette forholdet er blitt stadig mer avgjørende etter som samfunnet har utviklet seg. De krav som i dag stilles til forsvarlig skoledrift er av en slik art at ren privat drift av en grunnskole kun vil være mulig for samfunnets økonomisk mest prioriterte uten betydelige offentlige tilskudd.

- skoler du kan tro på -

Vi finner det ufullstendig at høringsutkastet nær ensidig problematiserer bekymringen for at friskoler kan misbruke offentlige tilskudd eller skal overbelaste foresatte økonomisk, uten også å belyse skolens mulighet til trygg økonomisk drift. Det bør også vies oppmerksomhet mot at friskolene skal kunne virke etter sin hensikt og henvende seg til elevgrupper fra alle sosio-økonomiske lag av folket. Vi vil her særlig peke på at driftsutgiftene i kommunale grunnskoler kun er om lag 2/3 av de reelle offentlige utgiftene, de resterende 1/3 av kostnadene er investeringsutgifter, i vår sammenheng ofte i form av husleie. Spørsmålet om investerings- eller husleietilskudd bør utredes nærmere. I det minste kan ikke investeringsutgifter forbigås som en ikke-eksisterende utfordring som skolene skal løse utenfor lovverkets rammer. Vi vil samtidig be om at den praksis departementet har lagt seg på i forståelsen av maksimal sats for skolepenger skriftliggjøres, dvs. at enkelte foreldre kan få reduserte skolepenger eller søskenmoderasjon, mot at andre betaler noe mer – alt innenfor 15 % av skolens tilskuddsgrunnlag.

Endelig vil vi peke på den uforutsigbarhet vi har opplevd i forhold til svingende offentlige tilskudd som særlig er utløst av variasjoner i de kommunespesifikk forholdstall. Uansett hva som er bakgrunnen eller mulig riktighet av at Oslo kommune fra et år svinger fra + 7 % i 2006/2007 til ÷ 4,82 % i 2007/2008, blir slike dramatiske fall i offentlige tilskudd en urimelig belastning å møte for skolene som rammes. Skolene har ikke anledning til å "avpasse" elevtallet ved sviktende tilskudd og vil også være bundet av forhold til ansatte lærere som har rett til forutsigbare tilsettingsforhold.

Skolens egenart

skolens berettigelse

Vi vil uten videre si oss enige i at elever ved friskoler, som ved andre skoler, skal være sikret en kvalitetsmessig opplæring som gjør dem i stand til å utvikle egne muligheter og til aktivt medansvar i samfunnet. At samfunnet, ved staten i denne sammenheng, er pålagt å utøve et tilsyn er viktig, og reaksjoner kan i gitte situasjoner være riktig. Med den tunge tradisjon en enhetlig grunnskole har i Norge, kan imidlertid godkjenningsprosedyrer og tilsynsordninger i for stor grad være preget av sammenligningen med et kommunalt skoleverk. I større grad enn hva vi har opplevd i en del saker, bør godkjenninger og tilsyn foretas i forhold til skolens særlige egenart.

Friskolene må, forutsatt akseptert kvalitet og omfang av opplæringstilbudet, få anledning til å utvikle sin egenart gjennom læreplaner som kan avvike fra offentlige fagplaner og til minst den samme frihet til å organisere undervisningen som det nå er åpnet for i kommunale skoler. Det kanskje viktigste middel til å utvikle en skoles egenart, er retten til selv å tilsette skolens lærere og eventuelt å stille tilleggskrav til disse utover det som er tilfellet i en kommunal skole.

For de katolske skolene i Norge

Gjermund Høgh
Leder av rektorkollegiet
(rektor ved St. Paul skole, Bergen)

- skoler du kan tro på -